

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemam, za avstro-operske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četr leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četr leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četr leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemam za četr leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravnštvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Národní tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Za slovensko dramatiko.

Slovensko dramatično društvo je izdalo sledeče pismo, katero priporočamo vsacemu slovenskemu rodoljubu, naj se ravna po narodni prošnji v njem izrečeni:

Leta 1871., precej po silni vojski je francoski minister nauka in prosvete, Jules Simon, predložil v letnem budgetu narodni skupščini v potrjenje sveto črez 2 milijona frankov, ki je bila namenjena kakor letna podpora nekaterim glediščem v Parizu. Neki kmetski poslanec (député rural) je strašno rohnel zoper to nečuveno „potrato“, kakor je ta državni izdatek v svojem govoru imenoval, posebno ko je bilo treba v nenasljivo prusovsko žrelo 5000 milijonov frankov vreči. Ali Jules Simon je tem napadom mirno odgovoril, da narod je lehko za nekoliko časa s surovo oboroženo silo premagan, ali duševno in moralno pa ostane nezmagljiv, dokler se sveti med zvezdami prve vrste zaradi napredka v znanostih in umetnostih. Francoski narod je bil, kar se dramatične muze tiče, dozdaj prvi narod na svetu, torej mora zdaj tem bolj po taki velikanski nesreči za tem težiti, da si to gospoduječe mesto vzdrži in da vsled tega svoje prve dramatične zavode, t. j. nekatera Pariška gledišča, še zdatnejše, nego poprej podpira.

Te resnične besede slavnega ministra so imele tak upliv na skupščino, da je brez debate z ogromno večino za predloženo glediško podporo glasovala.

Tudi mi Slovenci si moramo te J. Simonove besede zapomniti in kolikor toliko njihovo veljavno na naše skromne odnošaje raztegniti. Tudi mi smemo reči, da skoro edini pojав našega narodnega gibanja v glavnem mestu Slovenije, v Ljubljani, je zdaj naše slovensko gledišče. Kakor bunčico v očesu moramo ta narodni zavod čuvati, ne le da ne propade, nego da se vsak dan bolj razcveta in napreduje, da bi vsaj enkrat tako daleč dospeli, da bi bili v številu predstav z nemškimi enaki in da bi koncem čez nekoliko let slovensko gledišče to mesto v središči Slovenije zavzemalo, katero zavzema zdaj hrvatsko gledišče v Zagrebu. — To bi bilo pale takrat mogoče, ko bi mu rodoljubi od vseh strani na pomoč pritekli in da bi tudi v resnicu kaj za ta narodni zavod storili. Dozdaj je ta zavod samo uboga Kranjska dežela z letnim prineskom 2400 gld. podpirala, zasebniki se pa še nijsko dozdaj zanj zmenili, s čemur nas je letos ustavoverni poslanec g. dr. Suppan v deželnem zboru s fino ironijo dobro piknil o priliki, ko je ravno razpravlja budget o imenovanih 2400 gld. govoril. — Opravičen je bil naš politični protivnik nas tem bolj s tem pikati, ker njegovi ustavoverni prijatelji in sodruži na Kranjskem zložé privatno vsako leto 4—5000 gld. v podporo nemškega gledišča, katero igra 26krat vsak mesec in ima razen tega iz deželnega kranjskega zaklada 3000 gld. letne podpore (ako 13 deželnih lož vračunamo,

ki so nemškemu ravnatelju na razpolaganje dane, nikdar pa dramatičnemu društvu). Pri vseh teh lepih dohodkih nemškega gledišča je treba na dalje pomisliti, da ima slovensko gledišče pri muziki, garderobi in drugih malenkostih pri vsaki predstavi 40—60% več stroškov od nemškega, ker ima nemški ravnatelj za vse to svoje za celo sezono angažirane ljudi, katere na mesec plačuje med tem ko je slovensko gledišče pri samo štirih predstavah na mesec primorano za vsako predstavo vse to posebe najemati, vsled česa nij čuda, da je vsaka slovenska predstava za toliko dražja od nemške.

To je uzrok, da ima letos dramatično društvo poleg naj večje varčnosti od odborove strani primankljaj ali deficit 1200 do 1300 gld. Ta pomankljaj se mora na vsak način pokriti, ker nepokritje tega primankljaja bi bil prvi odločivni korak k propadu našega gledišča. Tudi prihodnja leta moramo še na enake, tudi večje ali mogoče tudi manjše primankljaje pripravljeni biti, za pokritje katerih se je uže treba zdaj pripraviti, ker le od tega edino je obstanek našega gledišča odvisen.

Kako naj se temu v okom pride in kako naj se za pokritje primanj njev skrbí, kažejo nam uže leta in leta naši narodni in politični nasprotniki v Ljubljani, ki imajo vsako leto sestavljen glediški komité, kateri ima nalogo, da nabere od posameznih zasobnikov ustavoverne stranke vsako leto omenjenih 4 do 5000 gld. v podporo nemškega gledišča. Tudi mi moramo zdaj to pot nastopiti in ustanoviti stalni podporni komité za vzdržanje našega gledališča, ako hočemo, da v tej zadevi svojo narodno čast rešimo. V ta namen bo prihodnji pondeljek na semajni dan 4. maja ob 7. uri zvečer v dvorani ljubljanske čitalnice v I. nadstropji pogovor vseh prijateljev slovenske dramatične muze in napredka našega gledišča.

Zatorej Vas, blagorodni gospod, k temu se stanku vabi najljudneje, nadejaje se, da prav gotovo pride.

Odbor

slovenskega „Dramat. društva.“

Govor slovenskega poslanca dr. Razlaga

za kloštersko konfesionalno postavo v seji državnega zbora 25. aprila. *)

(Dalje.)

Jaz bi mislil, da je gledé marsikaterih dežél in gledé srednjega veka to zares istinito. Vidi se mi pa, da dotični Francoz v zgodovini ali geografiji, kar je kakor znano, slaba stran Francozov, nij bil dosti več, kajti slovanski rod je imel uže dolgo pred krščansko dobo, kakor grški pisatelji pripovedujejo, trdna stališča, kar je znamenje,

*) Po stenografskem zapisniku.

da je bil uže takrat kulturnen rod; Slovani so imeli znatno trgovino, med drugim tudi z jantarjem med baltiškim, kaspiškem in črnim morjem. Eden njihovih apostolov, sv. Ciril naime, je bil tudi menih, iz Soluna, a deloval nij med njimi kot menih ali udakega reda izakega kloštra, nego šel je med slovanske robove pa je med njimi z drugimi tovariši dovršil spreobrenje slovanskih rodov na podlagi in hovega jezika in po mirnem potu, in trditi moram, da ima popularno svetovno duhovenstvo med Slovani brez dvoma večje usluge, nego kloštersko duhovenstvo.

Omenilo se je dalje še, da nas še zdaj krščansko viteštvu do občudovanja sili. Ako pregledamo turboni čas viteštvu v Evropi in njegovo delovanje, prideva pač do nasprotnega rezultata, da namreč nij ljudstva v Evropi, ki bi imelo uzrok poveličevati feodalno viteštvu, ki je čestokrat imelo krščanstvo samo na jeziku, a sicer je bilo na dnevnem redu ropanje, pobijanje, morenje, požiganje in paljenje, pestno pravo pa tlačenje mirnih meščanov in kmetovalcev.

Stoprv nesmrtnemu cesarju Josipu II. se je posrečilo, odpraviti robstvo ter s tem dati svojim narodom one pravice, katere so kot človeki uže pred tisoč leti imeli pravico terjati. Duhovenski viteški redi pak, kateri so valjda bili omenjeni, so, kakor zgodovina priča, naše (slovenske) pradede z ognjem in mečem h krščanstvu spreobračali, in jaz mislim, da je boljše, da potegnemo zastor pozabljenosti čez te človeške zmote.

Dalje se je navajalo, da motivno poročilo priznava važnost teh institucij, a vendar država opovira s to postavo njihovo delovanje. A jaz bi pa vendar rad opozoril slavno zbornico na to, da o kontroli ranjih redov v celi postavi nij ni ene same besede. O omenjenji njihovega delovanja je v postavi le v toliko govorjenje, v kolikor je v najbolj lastnem, dobrorazumljenem zanimanju teh institucij v zvezi s zanimanjem države, katere članovi vendar so, in katera je njih domovina. Vsaka institucija, ki se dotika državnega zanimanja, terja državo prav gospodarski, naj tam uredovalno uplica, kjer treba, ker je to ravno dobro razumljeno zanimanja obeh delov. Upliv delovanja privatnih osob in privatnih društev nasproti delovanju avtoriziranih javnih korporacij nasproti oni delavnosti, ki zamore, kakor zgodovina priča, biti v socialnem in narodno gospodarstvenem obziru nesrečna, nasproti temu delovanju, pravim, je treba na dvojen način soditi, torej nikakor nij primerno, da se mečete v eden in isti lonec in da se takorekoč govoriti: kako se more s takimi institucijami drugače ravnat in je bolj omejevati, kakor se privatne osobe

ali privatna društva omejujejo, in jaz ravnem mislim, da je mnogi gospod to dvojno stališče izgubil iz svojega obzora. V predležeči postavi je le o vnanjih pravnih razmerah govorjenje, in omenilo se je uže pri drugi pričnosti, da si tudi cerkveni pisatelji niso v jasnom o tem, kje je meja med vnanjimi in notranjimi cerkvenimi pravicami, zato moramo ravno bona fide urediti vnanje pravne razmere.

Dalje se je navajalo in ugovarjalo, da vstop v kak red utemeljuje notranje razmere, notranja prava in dolžnosti, ki državi niso nič mari. To ima popolno resničnost za okrožje vesti, pa le za okrožje vesti. Kajti vsak član kakega reda ostaje kljubu temu še član države, tedaj državljan, in kot tak zopet lehko terja svoje neprelastljive človečanske pravice, katere je bil zavrgel; on ima z institucijo vred izpolniti državni namen. Zdaj se večje razdeljenje dela v vseh sferah življenja terja, in ugovarjanju, da uže pomanjkanje duhovnikov tako rekoč terja, da se redovi pospešujejo, temu ugovarjanju nikakor ne morem pritrđiti, ker, kakor skušnja uči, redovi potrebi dušnega oskrbnosti ne pripomorejo v oni meri, kakor treba. V tem slučaju opominjam n. pr. na krško škofijo na Koroškem, ki ima ta čas nad 110 neoskrbovanih župnij, in ne sklepal bi napačno, ako trdim, da 50 prav razdeljenih duhovenskih pomočnikov v zanimačju človečanstva bolje deluje, kakor enako število menihov, ki so na enem kraji koncentrirani, in ko bi se mi ugovarjalo, da se tudi lehko dislocira in na župnije postavi, bi jaz temu pač odgovoril, da potlej klošterskega pravila nij treba, in da prav za prav regul ne mogo izpolnovati, torej bi bilo najboljše ko bi se zopet k svetnemu duhovstvu vrnil.

Ako se tedaj oziramo na to in pa na slučaj, da splošna vojaška dolžnost uže zdaj prouzročuje skrbi, da-lj se bodo moglo dobiti dovoljno, akopram pohlevno število dušnih pastirjev, mislil bi jaz, da to bolje govori za to osnovo, po kateri se sicer kloštri nemajo odpraviti, pač pa urediti na tak način, da bodo njegova zanimačja pa zanimačja splošne blagoslovi harmonirala.

Trdilo se je, da je omejenje njihovih državljaških pravic, ako si redovi ne smejo brez državnega privoljenja nabratiti večjih zneskov. Zdi se mi torej, da se tukaj ozira na državne osnovne postave, ki tikoma posestva pripuščajo omejenje nepogojnega pridobivanja.

Toda zgodovina je učila, da se škodi narodnogospodarstvenim odnošajem celih narodov, ako se pozemeljskega premoženja nakopiči v mrtni roci.

Jaz bi tedaj izrekel misel, da morajo redovi, katerih delovanje je, kakor sami trdě, manj od tega sveta, tudi s pohlevnim pozemeljskim premoženjem zadovoliti, in sicer to tem bolj, ker so taka omejenja tudi gledé premekljivih posestev uže pod pobožno cesarico Marijo Terezijo upeljala se, katera je celo „nepotrebne oporeke“ težila opovirati.

(Konec prihodnjic.)

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 2. maja.

V državnem zboru je 24 nemških poslancev stavilo interpelacijo, kaj vlada

misli storiti nasproti temu, da je finančna kriza vedno večja, da uboženje vedno raste in delavci vedno menj dela dobivajo. — Ker interpelanti sami niso nič povedali, kako bi bilo pomagati, misli se, da so največ finančnega ministra Pretisa malo pomekastiti in omajati hoteli.

Minister pravosodja je izdal naredbo do višjih državnih pravnikov, v kateri naroča naj se ostro pazijo in bolj preiskujejo neredi in goljufije, ki izvirajo iz tega, da trgovci in posestniki svojim ženam in drugim prepisujojo ali na videz prodajejo svoje premoženje, da potlej dolgov ne plačajo.

Uradna **dunajska**, "Wiener Zeitung" pravi, da je vlada dobila iz Ogerskega take telegrame ki poročajo, da je zadnji mraz škodoval samo sadji, a ne polju, torej je prevelik strah pred ujimo pretiran. Menda bode tudi pri nas tako, — namreč marsikje ne tako hudo, kakor so prvi hip glas zagnali.

Vnanje države.

Na **Spanjskem** so se pred par dnevoma zopet začeli tepeži okolo Bilbaa. Šefa severne in vzhodne armade, Serrano in Concha sta se takoj prvi dan polastila nekaterih pozicij, ki so strategične pomembne. Brat pretendentov, don Alfonz se je obrnil med tem proti Kataloniji ter se tam združil s Saballom.

Italijanske novine pišejo, da je ruska vlada svojega diplomatičnega zastopnika pri „svetem stolu“ v Vatikanu odpoklicala, in sicer kar naenkrat. Prej Nemčija brez zastopnika pri svetem očetu, zdaj pa tudi Rusija, to vatikanskim fanatikom daje lehko malo misliti, pa je tudi natančna podoba, kake so razmere med Vatikanom in največjimi evropskimi oblastmi.

Angleški konservativni list „Quarterly Review“ piše o boji Pruske z Rimom: V tem boji, ki se bitro spreminja v religiozno vojsko, Angleška nikakor ne ostane pasiven gledalec, in ne moteci se instinkt angleškega naroda simpatizira v devetnajstem stoletju, kakor je v šestnajstem in sedemnajstem, sè stvarjo pamp religiozne svobode.

Pruski deželní zbor se bavi zdaj z zadevami, ki so notranjega pomena; a kmalu pride na vrsto škofovska postava, pri kateri bodo zopet duhovi zavreli.

Dopisi.

Iz Postojne 30. aprila. [Izv. dop.] Brali smo v dopisu iz Postojne od 27. aprila, kako se huduje neki dopisnik na čitalnični odbor in osobe, katere so se vedno marljivo trudile v splošnem obziru za narodnost. Kljubu pomankanju delavnih močij ženskega in moškega spola, izvisevale so se v tej sezoni jako lepe veselice razen zadnje, katera je bila žalibog zavoljo nepriličnega časa res slabu obiskana. Da se pa program nij izvršil v zadovoljnost in pohvalo, nij čuda, če se ima z ljudmi opraviti, ki denes oblubijo in prevzamejo, a jutri uže z izgovorom obilnega posla vse nazaj pokladajo, češ, išči drugih ljudij zadnjo uro, in to so še celo, kakor čujem, gospodje, ki žive v misli, da so „prima vista“ vsake zastopnosti. Po takem načinu je nevspeh očividien in lehko se potem režiserju reče, da nij dobro aranžiral, da bi pa pretehtali tukajšnje okoliščine, da igre po finejem okusu nij mogoče izpeljati brez gospodičin in le z nekaterimi sodelavnimi gospodi —, potem bi gotovo ne bil dopisnik tako sodil. Stavljen je v dopisu tudi vprašanje, zakaj odbor nij priprustil tombole igrati, na kar smo tudi prisiljeni odgovarjati. Če občinstva nij, se ne more priprustiti lepih, dražih dobitkov izigrati, dasravno čitalnice ne eksistirajo za dobičke delati, ker tudi niso za malo premoženje za-

metavati, ker nobena nema tolikanj fonda, da bi kar brezvarčno mogla ž njim ravnati. Vstopnina se pa vedno za svečavo, godbo, slikanje kulis in druge stroške porabi. Gospica A. Rosova bila je uže pri nastopu s ploskom sprejeta in pri deklamovanji imeli smo priložnost občudovati njeno zmožnost; izrekamo jej vsi, za vse nam darovano prijazno sodelovanje srčno hvalo.

Odbornik čitalnice.

Iz Ljutomerja 30. apr. [Izv. dop.] (Ljutomerska okrajna posojilnica) je svoja pravila v svojem zadnjem občnem zboru spremenila v smislu postave od 9. apr. 1873, ki delovanje takim društvom jako olajšuje. Društu nij treba zdaj 10% davka od čistega dobička plačevati, ampak samo 2%; društvo nij več podložno politični gospiski ampak le trgovinskemu sodišču, ter se ž njim le po trgovskih postavah postopati mora. (Obširnejši in natančnejši popis o uravnavi tega društva Vam pošljem enkrat pozneje.) Okrajna posojilnica je od 15. sept. 1872, do 31. jan. 1873 prigospodarila 900 gold. čistega dobička, nad 500 gold. v rezervni fond ter inventarnih reči v vrednosti 400 gold. To je bilo le tedaj mogoče, ker so odborniki brezplačno delovali. Po novih pravilih se je volil dvojni odbor: načelnštvo in nadzorovalno svetovalstvo. V načelnštvu so voljeni gg. Kukovec (predsednik), Zemljič (denarničar), Gomilšek* (preglednik) in trije namestniki.

Nadzorovalno svetovalstvo ima 15 družabnikov, ki si utegnjo našega priljubljenega odvetnika, g. dr. Mravljaka za predsednika izvoliti. Naša okrajna posojilnica ima naj boljšo prihodnjost; zlasti ako bodo načelnštvo tudi v prihodnje tako delavno, kakor je dosedanji odbor bil. Treba bodo družabnike, ki se bodo za pristop k društvu oglasevali, tudi sprejemati, da si društvo neprijateljev nabiralo ne bo; na drugi strani pa bodo treba, družabnike tudi na njihove dolžnosti, na plačevanje letnih doneskov opominjevati, da ne bodo samo na videz veliko nujih število. To je sicer jako veliko breme za brezplačno delajoče načelnštvo, ali je na korist društva, zlasti ker mora po novi postavi vsakih 6 mes. račun in bilanco sestavljati. Sicer hočem o tem zavodu takrat natančnejše poročati, ko bodo društvo svoja nova pravila priobčilo, katera bodo slovenske domoljube gotovo zanimala.

Z Dunaja 30. aprila. [Izv. dop.] Človek ne sme dneva pred večerom hvaliti, niti spomladi pred tremi ledenimi možmi sv. Pankracijem, Servacijem in Bonifacijem. Topli dnevi so se sprevrgli v zimske, snežene; termometer sicer tukaj še nij padel pod 0°, a na Ogerskem je včeraj po noči bilo — 5° R. mraza in je to vinski trti ter sadju neizmerno škodo napravilo. Trs je uže imel po dva do tri palce dolge mladice, katere so zdaj pozeble; tedaj na Ogerskem nij upati dobre vinske letine. Tako se poroča iz Pešte in iz Belecerke v Banatu. Če se ta žalostna poročila uresničijo, bodo sedanja denarna kriza na Ogerskem še hujša postala in svoj slablji upliv tudi za našo polovico imela. Okoli Dunaja v vinogradih lepo kaže in še dozdaj trs nij poškodovan, a proti moravski meji, na Moravskem in Českem je snežilo in boje se tam za setve.

Volitve v dunajski mestni zastop so se vrstile brez vsega hrupa; stara

garda, katero vodja je sedanji župan dr. Felder, izgubila je nekaj sedežev na demokrate. Še nekaj volitev in levica ima večino v mestnem zastopu. Novi župan bi potem bil dr. Kopp, znani vodja mladonemške stranke.

Državni zbor je postavo o samostanah tako sprenaredil, da gotovo gospodska zbornica vse te radikalne spremembe ovriže. Ker se konec sesije uže bliža, najbrže postava do jeseni čaka, da pride zopet pred zbornico. Poslanci so utrujeni in žele se po pet mesečnem zasedanji spočiti pri domačih ognjiščih. Ministerski predsednik Auersperg je uže šel na odpust v karlovarske toplice in drugi ministri bi ga menda radi posnemali.

Če bode jutri 1. maja tako mrzel krivec bril, kakor danes, se bo treba v kožuh zaviti, kdor se hoče voziti v Prater. Res škoda, da je vreme tako neugodno, ker se baš tega dneva pravi Dunajčan najbolj veseli.

Iz Belgrada 28. apr. [Izv. dop.] Včeraj ob 6. zjutraj odpotoval je naš knez Milan na brzoplavnej ladiji „Zečeni“ v Carigrad. Pred svojim odlazkom izdal je sledoč proklamacijo: „Polazeči v Carigrad, da učinim posetu njegovom veličanstvu Sultanu, naredujem, da me za vreme moga odstusta, u slučaju potrebe, u vršenju knaževske vlasti zastupa moj ministarski Savet, po upustvima, koja sam mu izdao. Obznanjujuči to mome dragome narodu pun pouzdanja u njegovu vernost i odanost, ja ga i ovom prilikom preporučujem milostivoj zaštiti Svemogućega.“

Denes javljano je teleografično, da je knez včeraj ob 4. popoldne prišel v Turn Severin, kjer ga je ena rumunska in ena avstro-egerska vojna ladija pozdravila. Tu je knez sprejel rumunskega ministra vnanjih zadev, g. Boereska in komandanta teritorialne milicije generala Lupo, katera sta kneza v ime rumunskega kneza z „dobro došel“ pozdravila.

Srbski narod nadeja se, da bo to knežev potovanje pridobilo mu nova sredstva za njegovo materialno in politično razvijanje. Pred 12. leti stanovali so Turci v mestih po celi Srbiji; 1862. leta, ko je bilo bombardovanje Belgrada, izgnali so Srbi Turke iz mest, in stanovali so ti samo še po gradovih; pred 5 leti dobil je knez Mihajl gradove, in je tako očistil zemljo od Turkov; edini „mali Zvornik“, grad na Dvini, priпадa še Turkom, ako se knezu sedaj v Carigradu posreči, da i to trdnjava dobi, bodo Turci popolnem iz Srbije iztisneni, nad katero so 400 let gospodarili, najboljši dokaz da narod, kateri sam sebe ne zapusti, nizgubljen, in da le borba doneše zlatno narodno svobodo.

D.

Domäče stvari.

(Slovensko gledališče.) Denes v nedeljo zvečer je slovenska predstava v dež. gledališči. Igrala se bode znana igra „der Goldbauer“ v slovenski prestavi, — na korist igralcu g. Kocelju. Ker je igra izvrstna in še bolj ker je beneficijant tega večera g. Kocelj priznan kot najboljši slovenski igralec svoje vrste, upamo, da mu bode slavno slovensko občinstvo s tem svoje priznanje izreklo, da drevi nobeden dozdanji obiskovalcev ne izostane.

— († G. J. Drenika) c. kr. sodnika v Zatičini so 2. maja zjutraj v pisarni mrtvega našli.

— (Požar) je včeraj v Trnovem vpepelil leseno šupo.

— (V Ljubljano padel) je v petek otrok delavca Prekuha, bil je uže ves ob zavest, ko ga je izlekel nek postrešček.

— (Najden mrtvec.) Piše se nam iz Hrastnika 1. maja: Pol ure od našega kolodvora v hribu so predvčerajšnji otroci našli truplo nekega mladeniča, in zraven njega pištole s katero se je skozi prsa ustrelil. Po daljni preiskavi se je pokazalo, da je tujec, ker ga nihče ne pozna, pri njem pa tudi nijsa našli nikakoršnega pisanja, kakor tudi denarja ne več kot sedem krajcarjev. Mrtvi je komaj 22 let star, precej dobro oblečen, in bo naj brž kje na Kranjskem domu.

— (Iz Ipave) se nam piše, da nekateri rodoljubi nameravajo osnovati namesto bivšega „Sokola“ novo narodno društvo.

— (Plače se kranjskim učiteljem) še zdaj po novi postavi ne izplačujejo, vsaj v nekaterih okrajih (krški, kamniški, radovljški, postojnski) ne. To je vendar hudo in britko če ubogi učitelj na kmetih skozi 6—7 mesecev kar nobenega krajevca ne potegne. Tega nij toliko krivo splošno pomanjkanje denarja, ampak nedelavnost okrajnih in krajnik šolskih svetov lan. leta. Tej neugodi pa pride, deželni odbor s tem v okom, da pošlje davkarijam nekaj denarne svote za izplačevanje učiteljev.

— (Iz Ljutomera) se nam piše: Naš okrajni glavar, Emil Franz, katerega pa nikdar v Ljutomeru bilo nij, je dejан v počoj, menda zavoljo bolehnosti. Novega glavarja tako hitro še nismo dobili, ker bodo ta služba baje še razpisana, dasiravno bi ga bile kmalu treba; saj pri okrajnem šolskem svetu nemamo prave glave. Želimo si pa nepristranskega moža kakoršen je naš komisar.

— (Mariborski škof) g. Stepišnik je izdal pastirski list, v katerem precej konfuzno politikuje proti novi konfesionalni postavi o urejenji vnanjih razmer cerkve in države (o drugih treh postavah čisto molči.) A godi se temu možu, kakor njega dni staremu proroku Bileamu, ki ga je moabitski kralj Balak poslal, da bi Izraelce klel, a prorok na oslici jezdeč je proti svoji volji Izraelce trikrat blagoslovil. Isto tako tudi mariborski škof dela, ker opominja svoje verne, naj bodo državi in njenim postavam pokorni, in proti postavam ne ve nič prav jasnega povedati. Tem bolj smešno je, ako na konci svoje epistole slovenske Štajerce opominja naj jim zavoljo konfesionalne postave „srec ne upade“, in ako jim kliče: „ne obupajte“ itd. Ta svet je pač nepotreben, ker dozdaj še živi duši nij niti na misel prišlo „obupavati“ zavoljo konfesionalnih postav.

Zadnja benefica.

Deželno gledališče v Ljubljani.

V nedeljo 3. maja 1874.

Na korist igralca, in uda „Dram. društva“ Josipa Kocelj.

Nasledki skrivnostne prisege.

Igrokaz v 4 dejanjih. V nemškem „Der Goldbauer“, spisala Charlotte Birch-Pfeiffer, poslovenil Josip Kocelj.

Peslane.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalessciere du Barry

“Londonu.”

Odkar je Nj. sv. papež po rabi izvrstne Revalessciere du Barry srečno zopet ozdravel in je mnogo zdravnikov in bolnišnic njeni učinek pripoznalo, ne bo nikdo več nad močjo te drage zdravilne hrane dvomil in navedemo sledeče bolezni, katere brez porabe zdravila in brez stroškov odstrani: bolezni v želodci, v živcih, na prsa, pljučah, jetrah, na žlezah, na slizni koži, v dušnjaku, v mehurji in na ledvici, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, dristo, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krv, šumenje v ušesih, medlico in blejvanje tudi ob času nosečnosti, scalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisali iz 75.000 spričeval o ozdravljenju, ki so se vsem zdravilam zoperstavljale:

Spričevalo št. 73.877.

589, Wienerthorgasse, Ofen.

28. februarja 1872.

Samo 2 dni sem užival Revalessciere. To izvrstno zdravilo je pri meni, v mojem obupnem položaji čudežno storilo, zaradi česar to zdravilno sredstvo smelo drugo razdejete za trpeče človečanstvo imenujem. Izvrstna Revalessciere me je od nevarnega katašča na pljučah in v dušnjaku, od vrtoglavice in tiščanja v prsih odresila, katere so vsem lekom kljuboval. To čudežno zdravilo zaslubi torej največo hvalo in se more trpečemu človečanstvu najboljše priporočiti.

Florjan Kölle, c. k. vojaški upravnik v pokoji.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalessciere pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funton 10 gold., 12 funton 20 gold., 24 funton 36 gold.,

— Revalessciere-Biscuiten v pušicah à 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalessciere-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunnaji, Wallischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gračelj bratje Oberanzmeier, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Louči Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Lotrijne srečke.

V Trstu: 26. aprila: 28. 63. 61. 42. 53.

Dunajska borza 2. maja.

(Izvirno teleografično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69	gold.	15	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	"	80	"
1860 drž. posojilo	103	"	75	"
Akcije našodne banke	973	"	—	"
Kreditne akcije	217	"	—	"
London	111	"	85	"
Napol.	8	"	96	"
C. k. cekini	—	"	—	"
Srebro	106	"	—	"

Peter Grasselli

vinotržstvo na debelo

(116—1)

Spodnji Šiški poleg Ljubljane, Čadeževa hiša.

Velika zaloga najbolj priljubljenega, dobrega zdravega

 Vina navadnega in finejšega, posebno izbornega bizejlskega in dolenjskega.

Pisma naj se blagovoljno adresirajo v Ljubljano, kjer se komur dragu tudi na ustna vprašanja ustrezata v hiši št. 263, II. nadstropje (nasproti rotovža).

Cement,

najboljši in po ceni, se dobri v c. kr. glavni zalogi tabaka, stari trg št. 15, v Ljubljani.

(113—1)

Čiščenje in izboljšanje vina

s pomočjo marseilleske žolce.

Stroški za čiščenje znašajo pri vsakem vedru 2 do 3 kr.

Da se postavim deset veder vina ščisti, se porabi, kakor je močno:
pri prav močnem vinu (n. pr. ljutomerskem, ritersbergerskem itd.) 6 lotov
pri močnem vinu (n. pr. pri našem bizejskem ali metliškem ali ptujskem) 5 $\frac{1}{2}$ " 25
pri srednje močnem vinu 5 $\frac{1}{4}$ "
pri slabem vinu 5 "

Ako se imajo nova vina čistiti, vzame se lehko pol lota več, pa pri teh tudi čiščenje trpi 2–3 dni dalje.

Navod rabljenja, da se ščisti 10 veder vina.

Zavře se okoli 1 bokala vode, ter se v njej, s tem, da se vedro meša s čisto paličico, raztopi Žolca; to traja 10–15 minut.

Ta raztopitev se čisto ohladi, potem se prebrne v šcaf, ter se ji prilije 3–4 bokale vina, ki se ima čistiti, zraven; potem se z metljico to vse dobro premeša, ter se potlej zlije v sod, katerega vino se ima ščistiti.

Z verigastim bičem se zdaj vino dobro pretepe. Čem bolje se je čistilna tekočina razdelila, tem prej se vino ščisti, in tem čistejše je.

V treh dneh je vino svitlo, kakor zrealo; treba je le prvi ali drugi bokal na stran postaviti, ker se je blato v pipi vleglo in vino nekoliko skalilo. Po sedemdnevem ležanju dobi vino popolni ogenj in svitlobo.

Na Kranjskem in spodnjem Štajerskem se večkrat prigodi, da se slabješa vina, ki se hranijo poleg tega v zatuhilih, gorkih polovičarskih kleteh, z beljakom čistijo. To sredstvo škoduje vinu, kakor tudi čistoti, kajti prvič začne razdeljeni beljak v vinu gnijiti ter mu daje zoper okus; drugič pa tako vino dela bisere, ki ob robu steklenice več časa ostanejo ter vino za pijačo netečeno delajo. (Jaz tukaj ne govorim o vinu, ki v drugi stopinji kisanja bisere dela in pa pene, ki so smetani podobne.)

Ako se tako po gnijilobi dišeče vino z žolco čisti, vzame se, kakor od začetka omenjeno, $\frac{1}{2}$ lota žolce več ter se pretepe dobro z verigastim bičem, kakor s tem, da se zdolej odtoči in pri veki zopet noter vlijie; v 5–6 dneh se vsede ves beljak na dno soda, pa zgine tudi gnijili okus vina. Taka vina pa se morajo, kadar so čista, děti v frišen, stalno ležeč sod. — Dobiva se pri

Iv. Alf. Hartmann-u,
Ljubljana, dunajska cesta, Grumnikova hiša.

(117—1)

Filijala štajerske eskomptne banke v Ljubljani.

Podpisani zavod prevzema

Denarje na obrest

pod sledečimi pogoji:

a) v giro-contu proti vložilnim in cheques-knjižicam, kjer se more vsakateri znesek od 5 gld. višje vložiti ter se do zneska 3000 gld. more vzdigniti, in sicer

s 5 $\frac{1}{2}$ % brez obznanila,

s 5 $\frac{1}{2}$ % proti 15dnevnemu obznanilu

v vsakaterih zneskih;

s 6 % proti 9Odnevnemu obznanilu

v vsakaterih zneskih.

b) Proti kasnim pismom (Kassenscheine), glasečimi

se na ime ali na prinesitelja,

s 4 $\frac{1}{2}$ % brez obznanila,

s 5 $\frac{1}{2}$ % proti 30dnevnemu obznanilu.

Uloge v giro-contu proti knjižicam in rabljenim kasnim pismom uživajo obresti od 1. julija 1873 dalje.

Filijala štajerske eskomptne banke eskomptira dalje premenjave tržišča (Platzwechsel) in domicile do 150 dnij tekočega časa na Gradec, Dunaj, Trst, Celovec in druga domača tržišča, ako je tam banka ali bankna filiala, — ona preskrbuje komisijonsko nakupovanje in prodajanje vseh vrst vrednostnih papirjev in efektov kakor je kurs proti najbolj ceni proviziji, — prevzema v inkaso menjice in nakaznice za domača in tuja tržišča. (110—2)

Samostojno kreditno društvo tega zavoda daje kredite po statutnih določbah.*)

Filijala štajerske eskomptne banke v Ljubljani.

*) Izpisi iz statut kakor tudi prosilni blanketi se na ustno ali pismeno zahtevanje dajo zastonj v pisarni tega zavoda.

Jože Unger, puškar,

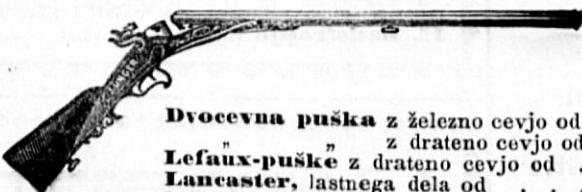
Gradec, Sporgasse št. 20,

priporoča svojo

veliko zalogo streljnega orožja

pod popolnim poroštvo.

Dvocevna puška z železno cevjo od	gl. 12.50	do gl. 15
z drateno cevjo od	18.—	25
Lefaux-puške z drateno cevjo od	35.—	" 120
Lancaster, lastnega dela od	65.—	" 160
Revolverji od	8.—	" 30
Terceroli enocevni od	1.50	" 2
dvocevni od	2.60	" 3
sicer vse vrste patronov in louskih priprav.		

(101—3)

Zunanja naročila se proti poštnemu povzetju urno izvršujejo.

Ozira vredno!

Medicinsko - popularna razsodba zdravilnosti in učinka
pravega

Wilhelmovega

antiartritičnega antirevmatičnega
čaja za čiščenje krvi
po resničnih dokazih.

Le mnogi dokazi izvrstne uplivnosti zgoraj imenovanega čaja v protinskih in revmatičnih boleznih, potem poahlval sprejem in rabljenje od velikoracijonalnih zdravnikov, so nas napotili, tukaj o tem važnem sredstvu govoriti. Veliko je tistih, ki vsako leto obiskujejo ževeljene toplice, da bi tam našli zlajšanje in oproščenje svojih protinskih ali revmatičnih bolezni, in v resnici se vrnejo domu kot novo ustvarjeni. Dvakrat mora torej tiste boleti, katere omejeno premoženje ali nemoč, od svojega poklica, od svojih ločiti se, izključuje, udeležiti se zdravilnosti majke narave; oni so obsojeni na vedne bolezni. V tem slučaju je tedaj, kjer se ta čaj izkaže in je zategadej visoke vrednosti. Ta čaj ima specifično uplivnost na scalnico, pot in krv bovinovo, kar smo po kemični preiskavi scalnice in potu opazovali in more vsak na protinu in revmatizmu trpeči, ki rabi ta čaj, čudno spremembu, posebno v scalnici (katera se že v malo dneh vedno bolj in bolj kall in goša kaže na dnu, v katerej so anomalne izpeljane dražoče tvarine) sam opazovati, pri čemer bode ob enem veselje doživel, da bo čutil svojo bolezen vsak dan zmanjševati se in naposled celo izginuti.

Ravno tako vzroči ta čaj (vžit, pred ko se spat gre) zbadanje na koži in jako zmerno izparjenje kože, kar bolnemu vedno veliko izlažanje dela.

Uživanje tega čaja nij nikakor neprijetno, ne nadleguje prebavljanja in pospešuje zelo pri marsikom odpiranje telesa. Torej imamo polni uzrok, zaznamovati ta čaj ko cenilno obogatenje zdravil zoper protein in revmatizem in za čiščenje krvi.

Javna zahvala

gospodu Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen, ki je iznašel antiartritični antirevmatični krvčištilni čaj. Čisti krv zoper protein in revmatizem.

Ako tukaj javnost nastopim, je zategadelj, ker smatram prvič za dolžnost, gospodu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen, svojo iskreno zahvalo izreči za dobroto, ki mi jo je njegov krvčištilni čaj v mojej revmatičnej bolezni izkazal in potem, da bi tudi druge, ki so tej hudej bolezni propali, na ta izvrstni čaj opozorila. Nijsem v stanu, mučne boleznine, ki sem je skozi cele tri leta pri vsaki vremenski spremembni trpeči, popisati, in katerih me niso mogla ni zdravila, ni ževeljene toplice v Badenu pri Dunaji rešiti. Brez spanja valjala sem se cele noči v postelji sem ter tje, moja slast se je manjšala vidno, moj izgled se hujšal in cela telesna moč je pojemala. Po 4 tednu dolgem uživanji imenovanega čaja sem bila svojih bolečin celo rešena, in sem še zdaj, ko že 6 tednov ne pijem več čaja, tudi celi telesni položaj se je zboljšal. Trdno sem prepričana, da bode vsak, ki v enakih boleznih pribiži k temu čaju, tudi iznajdnika njezovega, gospoda Franc Wilhelma, kakor jaz, blagoslovil. Z izvrstnim spoštovanjem

Grofica Budschin-Streitfeld,
sopruga oberstlajtnanta, na Dunaji,
(12—5) Währinger Hauptstrasse.

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchen pri Dunaji ali v mojih počasnikih navedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezikih 1 gld., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva se pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi dobiva: v Mariboru pri Alois Quandestu; v Celji Baumbachovi lekarni, Rauscherjevi lekarni, pri Karl Krisperju; v Lomcu na Štaj. pri L. Müllerju, lek.; v Mozirju pri Tribuču; v Varaždinu pri dr. A. Halterju, lek.; v Slov. Gradcu pri J. Kalligartschu, lek.; v Ljubljani P. Lassnik.